

3.1 PRÁVNÍ ÚPRAVA SPORTU V ČR, VÝVOJ A POLITIKA

<https://www.msmt.cz/sport-1/sport> <https://agenturasport.cz/>

POZNÁMKA

Na počátku této kapitoly je potřebné vysvětlit, že když hovoříme o předpisech v rámci platného právního řádu ČR, které se týkají výhradně sportu (zejména **Zákon o podpoře sportu** a **Zákon o ochraně olympijských symbolik, Koncepce sportu**), nevešel by se nám zde zákon pro oblast sportu **nejdůležitější** a tím je po rekodifikaci soukromého práva od počátku roku 2014 / **Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník** (dále jen **ObčZ**). **Ale POZOR!** Tento základní předpis soukromého práva, který komplexním způsobem upravuje **právní postavení spolků** (předchozích občanských sdružení) se dotýká naprosté **většiny** sportovních organizací, svazů, jednot či klubů, **ALE TAKÉ VŠECH OSTATNÍCH SPOLKŮ**. V ČR bylo podle statistického úřadu v roce **2018 142.664** neziskových institucí.

ObčZ zrušil Zákon č. **83/1990 Sb., o sdružování občanů**. Podle § **3045** ObčZ, jako **přechodného ustanovení**, se dosavadní občanská sdružení **považují** za **spolky** a jejich **organizační jednotky** za **pobočné spolky**. Právní úprava spolkového prostředí je pak upravena v §§ **214-302** ObčZ.

PRÁVNÍ A POLITICKÝ VÝVOJ

Po pádu komunistického režimu nastaly **decentralizační procesy**. Úplně **novým trendem**, který ovlivnil po revoluci oblast sportu, bylo soukromé **podnikání** s obrovským **záساهem** zejména **vrcholového** sportu. Je potřebné konstatovat, že **vláda se otázkou sportu** v podstatě **deset let** od Sametové revoluce **nezabývala**. **Neexistoval žádný zákon**, který by vymezoval kompetence státu v oblasti sportu, na který by se **podpora sportu mohla odvolat**. Občanská společnost tak byla nucena se **o rozvoj sportu postarat sama**.

V roce **1990** se **vyčlenil** Československý olympijský výbor z ČSTV a **vznikla Československá konfederace sportovních a tělovýchovných svazů**.

Dnem **21.12.1992** pak byl obnoven **Český olympijský výbor** (ČOV).

Jediná iniciativa státu jako zákonodárce tak v oblasti sportu spočívala v přijetí zákona č. **173/1990 Sb.**, kterým se **zrušuje** zákon č. **68/1956 Sb., o organizaci tělesné výchovy**. Tímto zákonem byl nejen **zrušen**, do té doby stále platný, zákon z roku 1956, ale **navrátil i majetky** sportovních organizací do stavu **před** nástupem socialismu.

Zásadní význam pak měl nový **Zákon o sdružování občanů č. 83/1990 Sb.**, který nabyl účinnosti dnem **1. 5. 1990** a **upravoval** celou širší **spolkové** (nejen sportovní) **problematiky**. Přestože se tedy **v roce 1990 naskytla** jedinečná příležitost uzákonit komplexní **sportovně právní předpis** inspirovaný zkušenostmi ze západní Evropy, tehdejší **česká vláda** této příležitosti **nevyužila**. Hlavními důvody byly **rozcházející se koncepce** osob připravujících zákon o sportu a **nechuť k přijetí** průřezového zákona, jakým by sportovní kodex měl být.

Teprve **Usnesením vlády č. 2/1999 Sb.** ze dne **6. 1. 1999** byla schválena **první** porevoluční **Koncepce státní politiky v tělovýchově a sportu v ČR**. Schválila koncepci státní politiky a jako základní programová východiska **vzala** přijaté evropské dokumenty **Kodex sportovní etiky** a **Evropskou chartu sportu pro všechny**. Usnesení **ukládalo** ministři MŠMT předložit vládě do 31. 12. 1999 návrh **Národního programu rozvoje sportu pro všechny v**

ČR, návrh **Zásad komplexního zabezpečení státní sportovní reprezentace včetně systému výchovy sportovních talentů** a do 30. 6. 2000 návrh **Zákona o ochraně a podpoře sportu**.

Dále pak **Usnesení vlády č. 718/1999** ze dne 14. 7. 1999 k **Zásadám komplexního zabezpečení státní sportovní reprezentace**, včetně systému výchovy sportovních talentů a

v roce **2000 Usnesení vlády č. 17/2000** k **Národnímu programu rozvoje sportu pro všechny**.

V roce **2000** byl schválen **Zákon o ochraně olympijských symbolik č. 60/2000 Sb.**

<http://www.zakonyprolidi.cz/hledani?text=Z%C3%A1kon+o+ochran%C4%9B+olympijsk%C3%BDch+symbolik>

Tento zákon **upravuje některá práva a povinnosti v souvislosti s užíváním olympijských symbolik** a ochranou před jejich zneužitím“.

V roce **2001** byl schválen **nej důležitější předpis** v oblasti vztahu mezi státem a sportem, a to **Zákon o podpoře sportu č. 115/2001 Sb.** ze dne **28.2.2001**, který byl v následujících letech několikrát novelizován. <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-115/zneni-20190731>

Zákonem o podpoře sportu byl **dokončen proces přístupu státu** k problematice sportu, sportovního prostředí a hnutí, který byl **započat** v roce **1999**. Je základním zákonným materiálem pro oblast sportu v ČR. Na něj pak navazovaly **novely zákona**:

03. 06. 2005 - 31. 12. 2006	219/2005 Sb.
01. 01. 2007 - 31. 12. 2008	186/2006 Sb. spolupráce s policií v rámci bezpečnosti
01. 01. 2009 - 15. 06. 2010	274/2008 Sb. drobné úpravy (vlastník, provozovatel)
16. 06. 2010 - 31. 03. 2012	183/2010 Sb.
01. 04. 2012 - 31. 12. 2016	375/2011 Sb.
01. 01. 2017 - 30. 06. 2017	230/2016 Sb. viz níže zřízení Rejstříku sportu
01. 07. 2017 - 30. 07. 2019	183/2017 Sb.
31. 07. 2019 - 30.01.2022	178/2019 Sb. viz níže zřízení NSA
01.02.2022 aktuální znění	261/2021 Sb. viz odkaz

Starost o sport mají podle **Zákona o podpoře sportu** v kompetenci **republiková ministerstva**. Jde zejména o zajištění **sportovní reprezentace** a přípravě **sportovců na vrcholné akce jako OH, MS a ME**. Jedná se o **ministerstva**:

Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy (MŠMT),

Národní sportovní agentura (NSA) od roku 2019

Ministerstvo obrany (MO),

Ministerstvo vnitra (MV),

Další dvě ministerstva pak zajišťují činnosti v daleko **nižším objemu** finančních prostředků.

Ministerstvo zdravotnictví (MZd),

Ministerstvo pro místní rozvoj (MMR).

Usnesením vlády ze dne **9. 7. 2003** byly schváleny **Směry státní politiky ve sportu na léta 2004 až 2006**. Materiál ukládal podporovat **programy státní sportovní reprezentace**, péče, výběru a **rozvoje talentů**, významných sportovních akcí, školních sportovních aktivit, rozvoje činnosti v oblasti sportu pro všechny, rozvoje a obnovy materiálně technické základny sportovní infrastruktury, zdravotně postižených sportovců, antidopingového programu ČR a vědy a výzkumu. Dále pak **ministrům obrany a vnitra** vytvářet podmínky

pro rozvoj systémového **zabezpečení přípravy ke státní sportovní reprezentaci a přípravě sportovních talentů** a podílet se na realizaci **vědeckovýzkumného zabezpečení a zdravotní péče** v oblasti sportu. **Krajům, obcím** a občanským sdružením **doporučilo vyvíjejícím činnost v oblasti sportu** spolupracovat na realizaci Směrů státní politiky.

Zákon o podpoře sportu prošel první **velkou novelou** v roce **2008**. Reagoval na přijetí **Zákona o Policii** České republiky č. **273/2008** a byl rozšířen o paragrafy, které **majitelům sportovních zařízení** ukládají povinnost:

vydat a zveřejnit **návštěvní řád** pro vstup a chování na sportovišti,
ukončit pořádanou akci nebo se **pro obnovení klidu obrátit na Policii ČR** v případě, že je ohrožena **bezpečnost návštěvníků** sportovního zařízení,
zaplatit náhradu vynaložených nákladů, pokud vlastník nečinil veškerá opatření a pokojný stav byla nucena obnovit Policie ČR.

Analýzy financování sportu v ČR z dubna 2009

<http://www.msmt.cz/sport/analyza-financovani-sportu-v-ceske-republice>

Analýza, vypracovaná MŠMT ve spolupráci s ČOV, si kladla za úkol zmapovat **vývoj finanční podpory** státu za posledních **dvacet let**, **srovnat** situaci v ČR s **ostatními členskými státy EU** a zjistit, jaký je přínos sportu pro státní rozpočet. Analýza také poukazuje na **sestupný trend** ve státní podpoře sportu. KČ.

Srovnání se zeměmi EU řadí ČR mezi státy s **nejmenší podporou** sportu. Analýza konstatuje, že sport jako ekonomické odvětví **přináší** do státního rozpočtu **více prostředků, než** ze státního rozpočtu prostřednictvím **dotací získává**. Tento přebytek je vyčíslen v rozpětí 1,1 až 3,7 mld. Kč. Bohužel, jak plyne čas, je možné konstatovat, že stav se nelepší, naopak **situace se zhoršila**. **Cíle státní politiky ve sportu** jsou na základě schválené koncepce zpracovány pro:

- Úpravy stávajícího legislativního rámce
- Mezirezortní aktivity na podporu sportu
- Harmonizace s legislativou EU
- Podpora všeobecné sportovní činnosti / Dobrovolnictví ve sportu.

Koncepce státní podpory sportu v ČR ze září 2009

<http://www.msmt.cz/ministerstvo/novinar/koncepce-statni-podpory-sportu-v-ceske-republice>

https://www.olympic.cz/docs/cov/kocepce_statni_podpory_sportu_v_cr.pdf

Popsala současný **stav sportovního prostředí** do detailu v každé z oblastí jako **reprezentace, talenty, tělovýchova na školách**, sport pro všechny, **sportovní infrastruktura** atd. Stanovila pro každou oblast konkrétní **cíle státní politiky** pro zlepšení onoho stavu a mezi hlavní priority stanovila i **reformu legislativy** s dopadem na sportovní prostředí harmonizovanou s legislativou EU. **Cílem je vytvořit nový zákon o sportu**. (! dosud nerealizováno)

V květnu 2010 Všesportovní kolegium ČR uspořádalo dvoudenní **konferenci Sport a stát** za účelem **seznámit politiky** s výsledky **Analýzy** a **Koncepce**. S proslovy a příspěvky do diskuzí vystoupili **politici různých stran**, činovníci sportovních organizací, sportovci a mnozí další. K tématu **nového zákona** o podpoře sportu bylo **přislíbeno mnoho**. Bohužel ani **Analýza** podfinancování českého sportu, ani **Koncepce** s podrobným výčtem strategických úkolů, které musí být státními orgány **vykonány**, aby prostředí sportu bylo v lepším stavu, ani **diskuze s politiky** nebývalého rozměru **nevyvolaly přijetí nového zákona o podpoře sportu**, jak bylo přislíbeno, ani **jiné** legislativní změny ve sportovní sféře. **Předložení nového zákona nebylo ani naplánováno** podle Plánu legislativních prací Vlády na rok 2011.

V roce **2010** pak **malá novela zákona o podpoře sportu** rozšířila paragrafy se slovem **vlastník** o slovo **provozovatel**, aby zabezpečení sportovních zařízení a akcí bylo efektivnější v praxi.

Koncepce státní podpory sportu v České republice (MŠMT, 2011)

Usnesením vlády ČR ze dne **9. března 2011 č. 167** byla schválena **Koncepce státní podpory sportu v České republice**. Současně bylo uloženo ministru MŠMT zpracovat a vládě do 31. prosince 2011 předložit **návrh novely** zákona o podpoře sportu.

Koncepce státní podpory sportu v České republice je zásadním koncepčním materiálem popisujícím, vymezujícím, formulujícím a specifikujícím **ve třech kapitolách** principy podpory sportu. Stručně **formuluje základní principy**, cíle a priority (dosud platné) koncepce:

- (1) **Současný stav sportovní činnosti** v ČR – tato úvodní kapitola **popisuje stav** v těchto základních oblastech,
- (2) **Cíle státní politiky** ve sportu ČR – tato kapitola v návaznosti na předchozí popis stavu a vymezení základních pojmů **formuluje cíle v jednotlivých oblastech**,
- (3) **Priority státní politiky ve sportu** – závěrečná kapitola formuluje v návaznosti na cíle státní politiky sportu její **hlavní priority v oblastech** cílený **systém talentované mládeže** a **státní sportovní reprezentace**, **všeobecná sportovní činnost** a **dobrovolnictví** ve sportu, **sportovní infrastruktura**, **systémová údržba**, **provoz a investiční podpora**, **financování sportovního prostředí** a **legislativně právní prostředí**.

Dalším počinem zákonodárců je schválení nového **ObčZ 89/2012** Sb. o kterém bylo hovořeno v **úvodu kapitoly**, který **nabyl účinnosti 1.1.2014**. Nová **úprava spolků** je nově zahrnuta do **ObčZ §§ 214-302**.

Financování sportu státem po roce 2012

Způsob financování sportu státem ČR (výňatek z Koncepce podpory sportu v ČR z roku 2011). Finanční prostředky jsou členěny podle **charakteru zdroje** na finanční prostředky **státního rozpočtu** poskytované prostřednictvím **MŠMT** a na finanční prostředky **státního rozpočtu**, poskytované prostřednictvím **rozpočtu krajů a obcí** (dislokace a objem pro oblast sportu je stanoven rozhodováním jednotlivých samospráv). Bohužel další část textu Koncepce již může **vyvolat** u sportovců **nostalgií i smutek**, neboť citovaný text je již díky **problémům Sazky** v Koncepci z roku 2011 mimo realitu: „*Dále na finanční prostředky ze zisku Sazka a.s. tj. podpora akcionářů sázkové a loterní společnosti...*”

Mohlo by se zdát, že po převodu akciové společnosti Sazka **z rukou střešních** sportovních organizací do rukou **soukromých, složitě cestě** financí ke sportovním spolkům po novele **zákona o hazardu**, současného stavu vztahu mezi státem a sportovním prostředím, **úbytku sponzorů** u velkých klubů i u sportovních spolků menších, jsou **hlavním problémem sportu peníze** na zajištění chodu těchto organizací.

Financování s využitím prostředků EU

Systematické čerpání prostředků z **evropských programů** nelze považovat za pravidelnou součást financování národního sportovního prostředí až do doby vytvoření samostatného **evropského rozpočtu pro sport** a stanovení účelu a pravidel jeho využití. Finanční prostředky z fondu EU na podporu sportu je možné předpokládat nejdříve okolo roku 2020 a bude záviset na nastavení jednotlivých priorit v rámci Evropské komise. Vedle výše uvedeného zdroje má sport šanci i nadále **nepřímo profitovat z jiných aktuálních**

programů EU, určených jiným příjemcům, zejména krajům, městům a obcím, vzdělávacím zařízením, podnikatelskému a občanskému sektoru mimosportovního prostředí.

Dne **14. 2. 2014** bylo schváleno **Programové prohlášení vlády**, ve kterém se mimo jiné zavázala k zasazení se o **transparentní financování sportu**, stanovení **kritérií** pro veřejnou podporu mezinárodních sportovních akcí v ČR a **předložení zákona** o podpoře sportu. Zároveň se koalice v **Koaliční smlouvě** mezi ČSSD, hnutím ANO 2011 a KDU-ČSL na volební období **2013-2017** dohodla zejména na:

- podpoře zdravého životního stylu,
- posílení výchovy ke sportu ve vzdělávacích programech,
- podpoře stabilního prostředí financování sportovních klubů s důrazem na mládež,
- zajištění vícezdrojového financování ze státního rozpočtu, rozpočtu krajů, obcí

Plán legislativních prací vlády na rok **2014** uložil jako věcný záměr ministři školství **předložit nový zákon o podpoře sportu**.

Z důvodů časových a procedurálních se MŠMT rozhodlo navrhnout opatření ke zlepšení podpory rozvoje sportu v letech 2015 až 2017, s tím, že do 31. 3. 2016 předloží vládě ke schválení **Koncepci rozvoje sportu v ČR do roku 2025**. Vláda projednala materiál „**Plán podpory rozvoje sportu v letech 2015-2017**“, který definuje problémové oblasti týkající se sportovního prostředí v ČR a zároveň stanovuje prioritní cíle v podpoře rozvoje sportu v ČR. Na stránkách MŠMT je publikován 18. 9. 2015.

<http://www.msmt.cz/sport-1/plan-podpory-rozvoje-sportu-v-letech-2015-2017>

Sice se zpožděním, ale konečně v roce **2015** byl alespoň **zpracován** a podán **návrh na změnu** Zákona o podpoře sportu.

V roce **2016** prošel druhou **velkou novelizací Zákon o podpoře sportu** díky přijetí pozměňujícího zákona č. **230/2016** Sb. Cesta k této novele byla dlouhá, původně se uvažovalo o přijetí kompletně **nového zákona** o podpoře sportu, to se ale ještě do doby odevzdání této práce **nepodařilo**. Jedním z návrhů bylo, aby i **obce mohly být žadateli dotací**, když obce musí dle novely zpracovat **Plán rozvoje obcí**. Dalším návrhem bylo, aby se **do rejstříku sportovních organizací a sportovců zapisovala i sportovní infrastruktura**. Sněmovna ale trvala na původním znění, předala návrh prezidentovi a následně premiérovi k podpisu a **22.7.2016** byl zákon č. **230/2016** zveřejněn ve sbírce zákonů a **účinností od 1.1.2017**. „*Novela zákona přináší lepší podmínky pro přístup k finančním prostředkům pro sportovní kluby, sportovní svazy, zavádí rejstřík, který by nám měl zajistit lepší strategické plánování*“. „*Souběžně s novou podobou dotačních programů na rok 2017 začneme připravovat také zcela nový zákon o sportu, který bude snad už definitivně řešit právě ono zmiňované systémové nastavení podpory sportu v ČR, včetně jeho financování v přímé návaznosti na státní rozpočet. Příští rok vzrostou výdaje státu, obcí a krajů na sport z letošních 3,7 miliardy korun na šest miliard korun. Vláda dnes přijala koncepci rozvoje sportu do roku 2025, která počítá s postupným navyšováním financí a větším zapojením dětí do sportu*“ řekla k novele ministryně Valachová.

Národní rada pro sport <http://www.msmt.cz/sport-1/narodni-rada-pro-sport>

Do návrhu zákona byl **začleněn i paragraf pro Národní radu pro sport** (dále jako „Rada“). Národní radu pro sport jako poradní orgán MŠMT zřídil již ministr školství. Díky novele Zákona o podpoře sportu **měla mít Rada poprvé oporu v zákoně**. **Nestalo se tak**, podle zasvěcených rada funguje dobře i bez uzákonění...

V červnu **2016** schválila vláda rovněž materiál **Koncepce podpory sportu 2016-2025**.

<http://www.msmt.cz/sport-1/koncepce-podpory-sportu-2016-2025>

Tato koncepce řeší dlouhodobou **strategii podpory** sportu na všech úrovních, včetně finanční stability. **Základní prioritou** v oblasti sportu je **podpora dětí, mládeže a jejich trenérů** a podpora **sportovních reprezentantů ČR**. **Dotační politika** ve sportu musí **cíleně směřovat k průměrné výši v zemích EU**, snižovat procentuální finanční spoluúčast rodin a sportovců na sportovní činnosti a snižovat tak nedostupnost sportu. Dále je třeba zajistit **stabilitu financování** pro možné plánování a rozvoj sportovních organizací. Od roku 2017 dojde k postupnému **navyšování financí částky do podpory sportu** v souladu s možnostmi státního rozpočtu (v roce 2018 na základě výhledu státního rozpočtu minimálně na **6 mld. Kč**). Stabilita sportovního prostředí bude rovněž podpořena **novými dotačními programy** na období tří let. Bude také pokračovat snaha o systémovou **spoluúčast** podpory sportu **obcí a krajů**.

V roce **2019** byla v parlamentu ČR projednána a **schválena** další **podstatná novela** zákona č. **115/2001** Sb., **o podpoře sportu**, pod č. **178/2019** Sb. ze dne **18. června 2019**, jejímž prostřednictvím má dojít primárně k **optimalizaci institucionalizovaného zabezpečení vládních záměrů** v rámci podpory sportovního odvětví.

Hlavními cíli jsou:

zlepšení podmínek ve sportu jako veřejně prospěšné činnosti

posílení transparentnosti v rámci poskytování finanční podpory

zřízení specializovaného orgánu státní správy – Národní sportovní agentury

<https://www.msmt.cz/sport-1/sport> <https://agenturasport.cz/>

Sekundární účel novely zákona má být spatřován v **posílení předvídatelnosti rozhodování** státu v oblasti sportu, posílení transparentnosti v rámci poskytování finanční podpory a zvýšení atraktivity sportu jako takového.

Nově je tak zřízen specializovaný ústřední orgán státní správy **Národní sportovní agentura** s celorepublikovou působností ve věcech sportu, turistiky a sportovní reprezentace státu.

Agentura by měla **sídlit v Praze** a **převzít dosavadní agendu MŠMT**.

Agentura by **neměla** převzít pouze funkci **zřizovatele resortního sportovního centra** a zabezpečení jeho činnosti, které by mělo **zůstat v kompetencích MŠMT**.

Poskytování podpory sportovním subjektům formou dotace.

Novela vymezuje celkem **tři okruhy subjektů**, které mohou být oprávněnými příjemci dotací ze státního rozpočtu. **První okruh** těchto osob tvoří **sportovní organizace**, **druhý okruh** příjemců dotací tvoří **osoby odlišné od sportovních organizací**, přičemž účel dotací poskytnutých těmto subjektům musí směřovat k **pořízení nebo technickému zhodnocení hmotného a nehmotného dlouhodobého majetku** a **třetí okruh subjektů** tvoří ti, kteří pořádají **významné sportovní akce** mimořádné důležitosti ve smyslu § 2 odst. 7. Těmi mohou být např. **mistrovství světa**. Z použitého termínu „osoba“ lze usuzovat, že oprávněným příjemcem dotací může být jak právnická, tak rovněž fyzická osoba; to platí i v případě druhého okruhu příjemců dotací.

Z hlediska **účelu poskytování dotací** by měl být kladen největší důraz na účelné využívání prostředků poskytnutých sportovním organizacím či jiným osobám. Stejně jako doposud by měla i Agentura poskytovat dotace na základě **vyhlášených programů**, jejichž délka či podmínky jsou zcela v její kompetenci.

Právní vliv na sportovní postavení subjektů v ČR má i **evropské právo, judikatura SDEU a judikatura českého ÚS, NS a NSS**, a to zejména za období posledních let.